

SPRAWDŹ SIEBIE 1

1. Przeczytaj utwór Wisławy Szymborskiej i wpisz w wykropkowanych miejscach wyrażenia z ramki.

refleksja o charakterze ogólnym	relacja naocznego świadka
zamierzenia bohatera lirycznego	dialog
osobiste wyznanie	refleksja o charakterze ogólnym
	wątpliwości osoby mówiącej

Wisława Szymborska

Minuta ciszy po Ludwice Wawrzyńskiej

- A ty dokąd,
tam już tylko dym i płomień!
- Tam jest czworo cudzych dzieci,
idę po nie!

Więc jak to -
tak odwyknąć nagle
od siebie?
od porządku dnia i nocy?
od przyszłorocznych śniegów?
od rumieńca jabłek?
od żalu za miłością,
której nigdy dosyć?

Nie żegnająca, nie żegnana
na pomoc dzieciom biegnie sama,
patrzcie, wynosi je w ramionach,
zapada w ogień po kolana,
łunę w szalonych włosach ma.

A chciała kupić bilet,
wyjechać na krótko,
napisać list,
okno otworzyć po burzy,
wydeptać ścieżkę w lesie,
nadziwić się mrówkom,
zobaczyć jak od wiatru
jezioro się mruży.

Minuta ciszy po umarłych
czasem do późnej nocy trwa.

Jestem naocznym świadkiem
lotu chmur i ptaków,
słyszę, jak trawa rośnie
i umiem ją nazwać,
odczytałam miliony
drukowanych znaków,
wodziłam teleskopem
po dziwacznych gwiazdach,
tylko nikt mnie dotychczas
nie wzywał na pomoc
i jeśli pożałuję
liścia, sukni, wiersza -

Tyle wiemy o sobie,
ile nas sprawdzono.
Mówię to wam
ze swego nieznanego serca.

2. Przeanalizuj kolejne części wiersza. W tym celu wykonaj poniższe zadania.

<p>Wisława Szymborska <i>Minuta ciszy po Ludwice Wawrzyńskiej</i></p> <p>- A ty dokąd, tam już tylko dym i płomień! - Tam jest czworo cudzych dzieci, idę po nie!</p> <p>Więc jak to - tak odwyknąć nagle od siebie? od porządku dnia i nocy? od przyszłorocznych śniegów? od rumieńca jabłek? od żalu za miłością, której nigdy dosyć?</p>	<p>1. O tym, że bohaterem lirycznym tekstu jest Ludwika Wawrzyńska informuje</p> <p>2. a) Wyraz wskazujący na to, że osoba mówiąca zwraca się do Ludwicy Wawrzyńskiej to:</p> <p>b) Napisz, jaką częścią mowy jest ten wyraz.</p> <p>3. Zacytuj słowa, które informują czytelnika o grozie sytuacji.</p> <p>4. Wyraz <i>odwyknąć</i> w wersie 6. można zastąpić słowem</p>
<p>Nie żegnająca, nie żegnana na pomoc dzieciom biegnie sama, patrzcie, wynosi je w ramionach, zapada w ogień po kolana, łunę w szalonych włosach ma.</p> <p>A chciała kupić bilet, wyjechać na krótko, napisać list, okno otworzyć po burzy, wydeptać ścieżkę w lesie, nadziwić się mrówkom, zobaczyć jak od wiatru jezioro się mruży.</p>	<p>1. a) Wyraz świadczący o tym, że osoba mówiąca wskazuje na obecność innych świadków wydarzeń to:</p> <p>b) Napisz, jaką częścią mowy jest ten wyraz i określ jego formę gramatyczną.</p> <p>2. Określ, jaką funkcję pełnią czasowniki: <i>biegnie, wynosi, zapada</i>.</p> <p>3. Scharakteryzuj na podstawie tej części wiersza bohatera lirycznego.</p> <p>4. Zaznacz w tekście wyliczenie i napisz, jaką pełni funkcję.</p>

<p>Minuta ciszy po umarłych czasem do późnej nocy trwa</p>	<p>1. Osobę, która wypowiada te słowa, nazywamy w liryce</p> <p>2. Środek stylistyczny, dzięki któremu w tych wersach została wyrażona refleksja ogólna to:</p> <p>3. Wyjaśnij, jak rozumiesz te słowa.</p>
<p>Jestem naocznym świadkiem lotu chmur i ptaków, słyszę, jak trawa rośnie i umiem ją nazwać, odczytałam miliony drukowanych znaków, wodziłam teleskopem po dziwacznych gwiazdach, tylko nikt mnie dotychczas nie wzywał na pomoc i jeśli pożałuję liścia, sukni, wiersza -</p>	<p>1. Napisz, czyje osobiste wyznanie jest zawarte w tej części wiersza i czego dotyczy.</p> <p>2. Środek stylistyczny dominujący w tej części utworu to:</p> <p>3. Zacytuj fragment wiersza pozwalający przypuszczać, że osoba mówiąca jest kobietą i poetką.</p>
<p>Tyle wiemy o sobie, ile nas sprawdzono. Mówię to wam ze swego nieznanego serca.</p>	<p>1. Adresatem refleksji jest</p> <p>2. Objaśnij, jak rozumiesz metaforę <i>nieznanego serca</i> w kontekście całego utworu.</p>

przypisać żadnej literackiej orientacji, nie znajduje też naśladowców i nie formuje „własnej szkoły”, choć dla wielu stanowi źródło inspiracji. [...] Poezję Szymborskiej tłumaczono na ponad 40 języków. Otrzymała m.in. nagrody: 1991 im. J.W. Goethego, 1995 im. J.G Herdera, 1996 polskiego Pen Clubu i w tymże roku Nagrodę Nobla.

Epoki literackie, t. 10 Współczesność

7. Przeczytaj utwór Ignacego Krasickiego i wykonaj zadania zamieszczone na następnej stronie.

Ignacy Krasicki
Filozof i chłop

Wielki jeden filozof, co wszystko posiadał,
Co bardzo wiele myślał, więcej jeszcze gadał,
Dowiedział się o drugim, który na wsi mieszkał.
Nie omieszkał
I kolegę odwiedzić,
I od niego się dowiedzieć,
Co umiał i skąd była ta jego nauka;
Znalazł chłopu nieuka,
Bo i czytać nie umiał, a więc książek nie miał.
Oniemiał.
A chłop w śmiech: „Moje księgi – rzekł – wszystkie na dworze:
Wół, co orze,
Sposobi mnie do pracy, uczy cierpliwości,
Pszczoła pilności,
Koń, jak być zręcznym,
Pies, jak wiernym i wdzięcznym,
A sroka, co na płocie ustawicznie krzeczy,
Jak lepiej milczyć niżli gadać nic do rzeczy”.

a) Zaznacz, czy poniższe stwierdzenia odnoszące się do tekstu *Filozof i chłop* są prawdziwe, czy fałszywe.

Użyte w pierwszym wersie wyrażenie <i>wielki filozof</i> jest w kontekście całego utworu wyrazem drwiny.	PRAWDA	FAŁSZ
Filozof oniemiał, gdy zobaczył chłopskiego filozofa, ponieważ ten żył w strasznej biedzie.	PRAWDA	FAŁSZ
Gwarancją prawdziwej mądrości jest wykształcenie.	PRAWDA	FAŁSZ
Obserwacja otaczającego świata jest równie ważna co wiedza książkowa.	PRAWDA	FAŁSZ
Tekst ma charakter moralistyczny.	PRAWDA	FAŁSZ

b) Zaznacz poprawną odpowiedź.

1. Utwór Ignacego Krasickiego *Filozof i chłop* to:

- a. opowiadanie.
- b. anegdota.
- c. fraszka.
- d. bajka.

2. Tekst powstał w wieku:

- a. XVIII.
- b. XIV.
- c. XVI.
- d. XIX.

3. Ignacy Krasicki tworzył w epoce:

- a. średniowiecza.
- b. romantyzmu
- c. oświecenia.
- d. renesansu.

c) Uzasadnij twierdzenie, że utwór Ignacego Krasickiego jest zgodny z hasłem *bawiąc nauczać*.

.....

.....

.....

.....

.....

d) Napisz, do jakiego rodzaju literackiego zaliczamy utwór *Filozof i chłop*. Wskaż cechy tego rodzaju literackiego w tekście.

.....

.....

.....

.....

.....

